

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
İNSAN VE TOPLUMBİLİMLERİ FAKÜLTESİ

TARİH
(2025 - 2026) Ders Bilgi Formu

Ders Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	AKTS	Z / S
Cumhuriyet Dönemi Türk Siyasi Tarihi (1945-2000)	TAR406	8	3 + 0	5,0	Zorunlu
Birim Bölüm	Tarih - Lisans (yüz yüze)				
Amaç	Öğrencilere 2. Dünya Savaşı sonrasında siyasi tarih hakkında bilgi vermek.				
Ders İçeriği	1945 senesi, İkinci Dünya Savaşı'nın son yılı olması nedeniyle önemlidir. Bu yılın başında SSCB'nin Türkiye'ye verdiği notalar, ülkeyi çok fazla zorlamıştır. Savaş sonrası düzende kendisine Batı Bloğunda yer bulan Türkiye, bu sonuca Sovyet Rusya'nın tehditleri nedeniyle ulaşmıştır. Batı Bloğunun temsilcisi olan ABD'nin tesiriyle demokrasi kavramının daha konuşulur hale geldiği Türkiye, 1945'te çok partili hayata girerken 1946'da kurulan Demokrat Parti ile iç politikada daha aktif bir dönem başlamıştır. 1950 Genel Seçimleri ile iktidara gelen Demokrat Parti, 27 Mayıs 1960 Darbesi ile siyasi yaşamını sona erdirmiştir. 1950'li yıllar boyunca yukarıya doğru bir ivme kazanan Türkiye'de siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel politikalarla birlikte dış politika da oldukça hareketli bir hal almıştır. Darbeden sonra kurulan Milli Birlik Komitesi ile askeri vesayet dönemi başlamıştır. Türkiye'de 1960-1980 arasında iki parlamentolu bir yönetim süreci yaşanmıştır. 1961 ile beraber yeniden sivil yönetime geçen ülke, ilk defa koalisyon hükümetleriyle tanışmıştır. 1961-1965 arasında İsmet İnönü'nün başkanlığında iki koalisyon ve bir azınlık hükümeti kurulurken 1965 Genel Seçimleri ile Adalet Partisi, Süleyman Demirel ile iktidara gelirken 1961 Anayasası'ndaki değişimlerle beraber Türkiye'de sokak hareketleri görünmeye başlamıştır. Demirel iktidarı, 1969 Genel Seçimleri ile de devam etmiştir. 12 Mart 1971'de verilen muhtıraya kadar devam eden bu süreç, muhtıra sonrasında Nihat Erim başkanlığında ve askeri gölge altında devam etmiştir. Ancak 1971-1980 arasındaki ideolojik çatışmalar, 12 Eylül 1980 Darbesine kadar süregelmiştir. Darbenin ardından askeri vesayet günleri devam ederken siyaset işlemez hale gelmiştir. 1980'lerin ikinci yarısı itibariyle sivil siyasetin yeniden başladığı Türkiye'de 1990'lar Turgut Özal'ın ve Süleyman Demirel'in dönemleri olarak kayda geçmiştir. Aynı zamanda koalisyon hükümetlerinin de var olduğu bu yıllarda siyasi çalkantılar, ekonomik krizler, terör gibi sorunlar Türkiye'nin en çok etkisinde kaldığı konular olmuştur. 1945 senesi, İkinci Dünya Savaşı'nın son yılı olması nedeniyle önemlidir. Bu yılın başında SSCB'nin Türkiye'ye verdiği notalar, ülkeyi çok fazla zorlamıştır. Savaş sonrası düzende kendisine Batı Bloğunda yer bulan Türkiye, bu sonuca Sovyet Rusya'nın tehditleri nedeniyle ulaşmıştır. Batı Bloğunun temsilcisi olan ABD'nin tesiriyle demokrasi kavramının daha konuşulur hale geldiği Türkiye, 1945'te çok partili hayata girerken 1946'da kurulan Demokrat Parti ile iç politikada daha aktif bir dönem başlamıştır. 1950 Genel Seçimleri ile iktidara gelen Demokrat Parti, 27 Mayıs 1960 Darbesi ile siyasi yaşamını sona erdirmiştir. 1950'li yıllar boyunca yukarıya doğru bir ivme kazanan Türkiye'de siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel politikalarla birlikte dış politika da oldukça hareketli bir hal almıştır. Darbeden sonra kurulan Milli Birlik Komitesi ile askeri vesayet dönemi başlamıştır. Türkiye'de 1960-1980 arasında iki parlamentolu bir yönetim süreci yaşanmıştır. 1961 ile beraber yeniden sivil yönetime geçen ülke, ilk defa koalisyon hükümetleriyle tanışmıştır. 1961-1965 arasında İsmet İnönü'nün başkanlığında iki koalisyon ve bir azınlık hükümeti kurulurken 1965 Genel Seçimleri ile Adalet Partisi, Süleyman Demirel ile iktidara gelirken 1961 Anayasası'ndaki değişimlerle beraber Türkiye'de sokak hareketleri görünmeye başlamıştır. Demirel iktidarı, 1969 Genel Seçimleri ile de devam etmiştir. 12 Mart 1971'de verilen muhtıraya kadar devam eden bu süreç, muhtıra sonrasında Nihat Erim başkanlığında ve askeri gölge altında devam etmiştir. Ancak 1971-1980 arasındaki ideolojik çatışmalar, 12 Eylül 1980 Darbesine kadar süregelmiştir. Darbenin ardından askeri vesayet günleri devam ederken siyaset işlemez hale gelmiştir. 1980'lerin ikinci yarısı itibariyle sivil siyasetin yeniden başladığı Türkiye'de 1990'lar Turgut Özal'ın ve Süleyman Demirel'in dönemleri olarak kayda geçmiştir. Aynı zamanda koalisyon hükümetlerinin de var olduğu bu yıllarda siyasi çalkantılar, ekonomik krizler, terör gibi sorunlar Türkiye'nin en çok etkisinde kaldığı konular olmuştur.				

	Selma Göktürk Çetinkaya, Birkan Vural, "Genelin Yerelden Okunması: 1951 Ara Seçimleri ve Bilecik", Van İnsani ve Sosyal Bilimler Dergisi , sa.7, ss.41-65, 2024., Selma Göktürk Çetinkaya, "Adnan Menderes'in Siyasal Karakteri ve 27 Mayıs", Journal of Universal History Studies , cilt.3, ss.112-130, 2020., Selma Göktürk Çetinkaya, "Basına İspat Hakkı Tanınması Meselesi ve Muhalif Duruş", Tarih İncelemeleri Dergisi , cilt.35, sa.1, ss.133-165, 2020., Selma (Göktürk) Çetinkaya, "Bağdat Paktı'nın Kuruluş Sürecinde Türkiye'nin Orta Doğu ve Batı ile İlişkileri", Vakanüvis, cilt.1, ss.1-29, 2016., Selma (Göktürk) Çetinkaya, "Ahmet Emin Yalman Suikastı ve Etkileri", Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences , cilt.2, sa.1, ss.42-57, 2016., Selma (Göktürk) Çetinkaya, "İkinci Dünya Savaşı Yılları Politikalarının Halk Üzerindeki Etkileri Köy Enstitüleri Uygulaması Örneği", Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi , sa.49, 2015., Selma Göktürk Çetinkaya, "27 Mayıs 1960 Darbesinin Akademik Eksenli Analizi", XVIII. Türk Tarih Kongresi Bildiri Kitabı, cilt.6, ss.725-748, Ankara, 2022., Selma Göktürk Çetinkaya, "Halkın Seçtiği İlk Kadın Belediye Başkanı: Leyla Atakan", Uluslararası Milli Mücadelede Servetiye Cephesi ve Kocaeli Tarihi-Kültürü Sempozyumu -VI Bildiri Kitabı, cilt.3, ss.1217-1233, Kocaeli 2020., Selma Göktürk Çetinkaya, Türkiye'de İktidar-Muhalefet İlişkileri (1954-1960), Efe Akademi Yayınevi, İstanbul, 2019., Selma Göktürk Çetinkaya, Hasene Ilgazın TBMMKonuşmaları (1944-1950), Efe Akademi Yayınları, İstanbul, 2019., Selma Göktürk Çetinkaya, "1946 Belediye Seçimleri ve Seçmenler Üzerinden Analizi", Türkistan'dan Anadolu'ya Tarihin İzinde Prof. Dr. Mehmet Alparğu'ya Armağan, Zeynep İskefiyeli, Muhammed Bilal Çelik, Editör, Nobel, İstanbul, ss.1297-1347, 2020., Selma Göktürk Çetinkaya, "1954 Seçimleri: İktidarını Sağlamlaştıran Demokrat Parti", Kuruluşundan Darbeye Demokrat Parti (1946-1960) Cilt 1, Dilşen İnce Erdoğan, İsmail Hakkı Demircioğlu, Serpil Seda Şimşek, Editör, Yeditepe Yayınevi, İstanbul, ss.623-692, 2021., Selma Göktürk Çetinkaya, "İkinci Menderes Hükümeti Dönemi", Kuruluşundan Darbeye Demokrat Parti (1946-1960) Cilt 1, Dilşen İnce Erdoğan, İsmail Hakkı Demircioğlu, Serpil Seda Şimşek, Editör, Yeditepe Yayınevi, İstanbul, ss.493-622, 2021., Selma Göktürk Çetinkaya, "Gençlik ve Gençlik Teşkilatları", Kuruluşundan Darbeye Demokrat Parti (1946-1960), Cilt 3, Dilşen İnce Erdoğan, İsmail Hakkı Demircioğlu, Serpil Seda Şimşek, Editör, Yeditepe Yayınevi, İstanbul, ss.1617-1674, 2021., Tarık Zafer Tunaya, Türkiye'de Siyasi Partiler 1859-1952, 2. Baskı, Arba Yayınları, İstanbul 1995., Kemal Karpat, Türkiye'de Siyasal Sistemin Evrimi, 1876-1980, İmge Kitabevi Yayınları, İstanbul 2007., Tevfik Çavdar, Türkiye'nin Demokrasi Tarihi, 4. Baskı, İmge Kitabevi Yayınları, İstanbul 2008., Ergun Özbudun, Türkiye'de Parti ve Seçim Sistemi, İstanbul, 2011., Tanıl Bora, Demirel, İletişim Yayınları, İstanbul 2023., Kazım Öztürk, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri ve Programları, AK Yayınları, İstanbul 1968., Hakkı Uyar, Türk Siyasal Yaşamında Cepheleşmelere Bir Örnek Vatan Cephesi, Boyut Yayıncılık, İstanbul 2012., Deniz Bölükbaşı, Türk Siyasetinde Anadolu Fırtınası Osman Bölükbaşı, Doğan Kitap, İstanbul 2008., Türker Sanal, Demirel Hükümetleri, SİMMatbaacılık, Ankara 2000., Bülent Ruscuklu, Demokrat Parti'den 12 Eylül'e, Alfa Yayınları, İstanbul 2008., Nezh Yıldırım, Anılarla 28 Şubat, Asil Yayın, Ankara 2010., Hatice Kübra İmamoğlu, Türkiye'de İdeolojik Kamplaşma ve 6. Filo Eylemleri, Odessa Yayınevi, İstanbul 2022., Ali Fuad Başgil, 27 Mayıs İhtilali ve Sebepleri, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul 2017., Metin Toker, İsmet Paşa'yla 10 Yıl, Akis Yayınları, Ankara 1966., Rıfık Salim Burçak, Türkiye'de Demokrasiye Geçiş 1945-1950, Olgaç Matbaası, Ankara 1979., Mustafa Çufalı, Türkiye'de Demokrasiye Geçiş Dönemi (1945-1950), Babil Yayıncılık, Ankara 2004., Mete Kaan Kaynar, Türkiye'nin 1950'li Yılları, İletişim Yayınları, İstanbul 2015., Mete Kaan Kaynar, Türkiye'nin 1960'lı Yılları, İletişim Yayınları, İstanbul 2024., Mete Kaan Kaynar, Türkiye'nin 1970'li Yılları, İletişim Yayınları, İstanbul 2020., Mete Kaan Kaynar, Türkiye'nin 1980'li Yılları, İletişim Yayınları, İstanbul 2024.
--	---

Hafta	Konu
1	Türkiye'nin Çok Partili Hayata Geçiş sürecindeki iç ve dış dinamikler.
2	1945-1950 Arasında kurulan partiler ve 1946 Genel Seçimleri.
3	1950 Genel Seçimleri ve I. ve II. Menderes Hükümetleri.
4	III-V. Menderes Hükümetleri.
5	27 Mayıs Darbesi ve Milli Birlik Komitesi Dönemi.
6	1961-1965 Arasında Kurulan Hükümetler ve Türkiye'nin Koalisyon Hükümetleri ile Tanışması.
7	1965 Genel Seçimleri ve Adalet Partisi İktidarı (1965-1969).
8	Ara Sınav
9	Türkiye'de Sokak Hareketleri ve 12 Mart 1971 Muhtırası..
10	12 Eylül Öncesinde Türkiye'de İdeolojik Çatışmalar.
11	12 Eylül 1980 Darbesi
12	1980'li Yıllarda Türkiye (Askeri Dönem).
13	1980'li Yıllarda Türkiye (Sivil Siyasete Dönüş).
14	1990'lı Yıllarda Türkiye'de İç Politika ve Ekonomi.
15	1990'lı Yıllarda Türkiye'de Sosyo-Kültürel Gelişmeler.
16	Yarıyıl Sonu Sınavı

Ders İş Yüğü	Çalışma Türü / Öğretim Metotlar	Süresi (Saat)	Sayısı
Dinleme ve anlamlandırma	Ders	3	14
Dinleme ve anlamlandırma, gözlem/durumları işleme, eleştirel düşünme, soru geliştirme	Tartışmalı Ders	3	14
Önceden planlanmış özel beceriler	Rol Yapma / Drama	3	13
Önceden planlanmış özel beceriler	Problem Çözme	1	1
Ara Sınav 1		1	1
Kısa Sınav 1		1	1
Final		1	1
Ders İş Yüğü:		127	
AKTS (Ders İş Yüğü / 25.5):		4,98	

Program Çıktıları

1	Tarihi olayları anlamak için kronolojinin ve salt anlatının yeterli olmayacağını, farklı bilim dallarının sağlayacağı imkânlardan yararlanmak gerektiğinin farkına varmıştır.
2	Alanıyla ilgili yapılmış herhangi bir araştırmanın özgün ve bilimsel yeterlilikte bir çalışma olup olmadığı tayin edebilir.
3	Tarih disiplini ile ilgili konularda uzman ya da bilgisi olmayan dinleyicileri bilgilendirir, onlara elde ettiği bulgularla ilgili düşüncelerini açık bir biçimde yazılı ve sözlü olarak ifade eder.
4	Sosyal bilimlerin sağladığı metodolojik ve kuramsal imkanları kullanarak tetkik, tahlil ve teşhis yapabilme yeteneğine sahiptir.
5	Sahasıyla ilgi çalışmaları yetkin bir şekilde ve inisiyatif kullanarak yapabilir.
6	Araştırmaları esnasında karşılaşılabileceği engelleri nasıl aşacağını bilir ve çözümleri uygular.
7	Çalışmaları sırasında bilimsel ahlaki değerleri bir an olsun unutmadan, bunlara sadık kalır.
8	Tarihçinin sürekli çalışması ve sahasıyla ilgili yayınları takip etmesi gerektiğini bilir. Bunları takip ederken, yeni gelişmelerden ve varılan bilimsel sonuçlardan haberdar olur. Bu sayede bilimsel heyecanını sürekli canlı tutar ve akademik körelmeye maruz kalmaz.
9	Çalışmalarının sonuçlarının sadece meslektaşlarına değil, çeşitli toplumsal kesimlere de ulaşmasını sağlar.
10	Ülkenin kültürel, medeni ve milli varlığının gelişmesi için bu sonuçları azami ölçüde kullanır.
11	Bir sosyal bilimci olduğunun farkında olarak toplumla bağlarını hem mesleki, hem de insani anlamda güçlü tutar.
12	Kaynak dillerini bilir. Tarih alanında yapılmış güncel araştırmaları takip ederek yeterli düzeyde anlayabilir ve meslektaşları ile iletişim kurabilecek düzeyde yabancı dil bilgisine sahip olmayı amaç edinir.
13	Tarih alanının gerektirdiği bilgisayar yazılımı ve donanımı bilgisine sahiptir; bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanır.
14	Tarih metodolojisini kullanarak, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, yorumlama ve sentez yapma becerilerine sahiptir ve alanıyla ilgili çalışmaları bağımsız veya ortak çalışma olarak yürütebilir.

Ders Öğrenme Çıktısı - Program Çıktıları (1 -5 Puan Aralığı)

Ders Öğrenme Çıktısı	PÇ 1	PÇ 2	PÇ 3	PÇ 4	PÇ 5	PÇ 6	PÇ 7	PÇ 8	PÇ 9	PÇ 10	PÇ 11	PÇ 12	PÇ 13	PÇ 14
Çok partili hayata geçiş sürecinde Türkiye'deki siyasi partilerin oluşumu öğrenilir.	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	3	5
Siyasi demokrasinin nasıl işlevsel hale geldiği kavranır.	3	5	3	5	4	5	4	3	4	5	4	3	4	5
Türk dış politikasının siyasete etkileri anlaşılır.	4	3	4	5	4	3	4	5	4	3	4	5	4	3
Darbelerin ve darbe girişimlerinin demokrasiye verdiği hasarlar öğrenilir.	4	5	4	3	4	5	4	3	4	5	4	3	4	5
Sokak hareketlerinin Türk siyasetine olumsuz tesirleri hakkında bilgi sahibi olunur.	4	3	4	5	4	5	4	5	4	3	4	5	4	3
Ortalama Değer	3,8	4,2	3,8	4,6	4	4,6	4	4,2	4	4,2	4	4,2	3,8	4,2